

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№12

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2025-yil, dekabr.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Abdulkarimova Dinara Rustamxanovna

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Abdulkarimova Dinara Rustamkhanovna

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA DAVRIDA TIJORAT BANKLARI LIKVIDLILIK XAVFINI BOSHQARISHI.....	44
Baxromov Nodirjon Muxammadamin o'g'li	
TURIZM XIZMATLAR BOZORI ISTE'MOLCHILARINI SEGMENTLASH USULI ASOSIDA DIVERSIFIKATSIYA KONSEPSIYASINI ISHLAB CHIQISH.....	48
Maxmudova Aziza Pirmamatovna	
"INNOVATSION AGROTEKNOLOGIYALAR VA "YASHIL IQTISODIYOT" TAMOIYILLARI ASOSIDA G'ALLA YETISHTIRISH BARQARORLIGINI BAHOLASH.....	53
Turayeva Gulizahro	
АНАЛИЗ ЦЕНОБРАЗОВАНИЯ НА ЗЕРНОВЫЕ ПРОДУКТЫ ПО ДАННЫМ МАРКЕТИНГОВЫМ ИССЛЕДОВАНИЯМ (НА ПРИМЕРЕ НАМАНГАНСКОЙ ОБЛАСТИ).....	57
Баҳриддинов Жаҳонгирбек Равшанжон ўғли	
KICHIK BIZNES RIVOJINI TA'MINLASHDA BOZOR INFRATUZILMALARINING AHAMIYATI.....	62
G'aniyev Botir Baxtiyorovich, Zakirova Gulnora Mirzaliyevna	
KICHIK SANOAT ZONALARI FAOLIYATINI SAMARALI BOSHQARISH METODOLOGIYASI VA YO'LLARI.....	67
Shodmonqulov Kamoliddin Murodillaevich	
INNOVATION FAOLIYAT XARAJATLARINING BUXGALTERIYA HISOB VA AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH.....	73
Mustafoev Akbar Mustafo o'g'li	
MAHSULOT DIVERSIFIKATSIYASI VA LOGISTIKA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH ASOSIDA EKSPORT POTENSIALINI OSHIRISH YO'LLARI.....	78
Maxkamov Ibrayim, Jo'raboyeva Shohida Kamoliddin qizi	
REKLAMA SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARI ROLI.....	83
Abduxalilova Laylo To'xtasinovna, Raxmonqulova Shahrizoda	
SIRKULAR IQTISODIYOTDA YOPIQ SIKL NAZARIYASINING ROLI.....	87
Sodikov Zokir Rustamovich	
YASHIL TEKNOLOGIYALARNI JORIY ETISHDA MOLIVAVIY RAG'BATLAR VA ULARNING NATIJALARI.....	92
Axmadjonova Gulmira Xabibulla qizi	
MAMLAKAT IQTISODIYOTI RIVOJLANISHIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING ROLI.....	97
G'aniyev Baydulla Toshmurodovich	
АНАЛИЗ ПОДХОДОВ ЦЕНТРАЛЬНЫХ БАНКОВ К РЕГУЛИРОВАНИЮ ИННОВАЦИОННЫХ БАНКОВСКИХ ПРОДУКТОВ: СРАВНЕНИЕ УЗБЕКИСТАНА И МЕЖДУНАРОДНОЙ ПРАКТИКИ.....	101
Даулетиярова Шахло	
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ РЫНКА ЦЕННЫХ БУМАГ УЗБЕКИСТАНА.....	109
Кадилова Хадича Тураевна	
XORIY MAMLAKATLARINING IQTISODIYOTNI UGLERODSIZLASHTIRISH STRATEGIYALARI: O'ZBEKISTON UCHUN TAKLIFLAR.....	115
D.X. Pulatov, F.E.Shamsiyev	
O'ZBEKISTONDA ISLOM MOLIVASI: MUAMMOLAR VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	125
Sattorov Ixtiyor Ochilovich, Karimov Shohruh Yo'ldoshali o'g'li	
HISOB SIYOSATI TARKIBIY TUZILISHI MASALALARI.....	133
Botirova Raximaxon Abdujabbarovna	
QURILISHDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING MOLIVAVIY TAHLILI.....	136
Musayeva Shoirazimovna	

KICHIK SANOAT ZONALARINI RIVOJLANTIRISH ORQALI AHOLI TURMUSH FAROVONLIGINI OSHIRISH.....	144
Axmedov Oybek Turgunpulatovich	
O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORI PORTFELI TAHLILI.....	149
Madraximov Ilxom Kamilovich	
FOYDA SOLIG'INING O'ZIGA XOS MUAMMOLI JIHATLARI.....	154
Zaripov Xusan Baxodirovich	
AGRAR SEKTORNI INNOVATSION MODERNIZATSIYA QILISHDA INVESTITSIYA OQIMLARINI BOSHQARISH MODELLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	159
Xamrayev Quvvat Iskandarovich	
OLIY TA'LIM XIZMATLARI BOZORIDA MARKETING TADQIQODLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	163
Jalilov Jamshid G'anjionovich, Safarov Zavqiddin Zokir o'g'li	
MINTAQA SANOAT TARMOG'I RIVOJLANISHINING IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI.....	168
Xayitboev Abror Quvondiqovich	
РОЛЬ СМЕШАННОГО ФИНАНСИРОВАНИЯ (BLENDED FINANCE) В ПОВЫШЕНИИ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ КОММУНАЛЬНЫХ УСЛУГ: УРОКИ РАЗВИВАЮЩИХСЯ СТРАН.....	174
Гулмаматова Дурдона Шерали кизи	
KORXONALARDA STRATEGIK BOSHQARUV.....	180
Musayeva Dilnoza Dilshatovna	
BANK TIZIMIDA MARKETING AHAMIYATI VA BANK MARKETINGI.....	184
Usubjonov Zaxriddin Vasliddin o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN XORJIY KREDIT MABLAG'LARINI JALB KILISH HUQUQIY JIHATLARI.....	189
Qulliyev Anvar Zayniddinovich	
TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYALASH SHAROITIDA CHAKANA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	194
Alimov Umid O'ktambayevich	
MAHSULOTLARNING RAQAMLI PASPORTI TIZIMINI JORIY ETISH OMILLARI VA TO'SIQLARI.....	200
Avloqulova Sadoqat Sobirjon qizi	
KORXONALARDA FOYDA VA ZARARLARNI TAHLIL QILISHDA INNOVATSION METODLAR AHAMIYATI.....	207
Ernazarov Ortiq Eshnazarovich, Farog'at Xo'jabekova	
ВЛИЯНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА НА ЭКОНОМИЧЕСКОЕ БЛАГОСОСТОЯНИЕ, А ТАКЖЕ НОВЫЕ МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ.....	212
Останов Эгамберди	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA INNOVASION TEXNOLOGIYALARNI INTEGRATSIYALASH: MOHIYATI VA RIVOJLANISH IMKONIYATLARI.....	218
Xakimova Xulkar Xamidovna	
QORAQALPOG'ISTON VA XORAZM OZIQ-OVQAT SANOATINING IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI HAMDA UNI YANADA RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	224
Tleuov Niyetulla Raxmanovich	
OILAVIY KORXONALARNING IQTISODIY TIZIMDAGI O'RNI.....	230
Shadiyeva Gulnora Mardiyevna, Rustamova Zarina Rustamovna	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA O'ZBEKISTON OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MARKETING FAOLIYATINI MODELLASHTIRISH VA BOSHQARISH MEXANIZMLARI.....	234
Sadikov Shoxrux Shuxratovich	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASI KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISHDA RAQAMLI XIZMATLARNING AHAMIYATI.....	238
Asenbaeva Aydaygul Edenbaevna	
BARQARORLIK VA YASHIL MENEJMENT: ILMIY-NAZARIY YONDASHUVLAR VA AMALIY AHAMIYATI.....	242
Djalilova Dilbar Abdikarim qizi	

HUDUDLARNING IQTISODIY SALOHİYATINI INNAVATSION-INVESTITSION BOSHQARISH STRATEGIYASI VA MEXANIZMI (XORAZM VILOYATI MISOLIDA)	247
Maqsudova Malohatxon Maqsudovna, Yaxshimuratov Maqsadbek Narimon o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT BYUDJETINI 2026-YILGI SOLIQ SIYOSATINING TAHLILI VA XALQARO SOLISHTIRMA YONDASHUVI	251
Abdullayev Zafarbek Safibullayevich	
O'ZBEKISTON MINTAQALARIDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH OMILLARI	256
Mamataliyeva Dilnoza Raxmonovna	
TRANSFORMATSIYALASHUV SHAROITIDA INVESTITSİYALAR SHAKLLANISHI VA ULARNI SAMARALI BOSHQARISH YO'NALISHLARI	259
To'rayev Jasurali To'rayevich	
O'ZBEKISTONDA SAVDO TASHKILOTLARINING FAOLIYATI VA RIVOJLANISH HOLATI	264
B. Sulaymonov	
NAMANGAN VILOYATIDA "YASHIL IQTISODIYOT" MODELIGA O'TISH JARAYONIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING IQTISODIY FAOLLIGI	270
Xonto'rayev Obbosxon Kamolxon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA "YASHIL" IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	274
Xoshimov Pazliddin Zuxurovich	
KICHIK BIZNES ORQALI ISH O'RINLARINI YARATISH STRATEGIYALARI: NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA	278
Ergasheva Nigora Abdigapparovna	
MAMLAKATIMIZDA QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INING IJTIMOIIY-IQTISODIY AHAMIYATI	283
Quryozov Sardorbek Sharifboevich	
РАЗРАБОТКА И ПРИОРИТИЗАЦИЯ КЛЮЧЕВЫХ ИНДИКАТОРОВ ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЛЯ ОБЩЕНАЦИОНАЛЬНОЙ ПАНЕЛИ МОНИТОРИНГА ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БОЛЬНИЦ: ЭКСПЕРТНАЯ ОЦЕНКА СО СТОРОНЫ РУКОВОДИТЕЛЕЙ МЕДУЧРЕЖДЕНИЙ	290
Шухратов Мамуржон Шухрат угли	
MAHALLIY DAVLAT HOKIMIYAT ORGANLARINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA BOSHQARISHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR	297
Nurmurodov Zafarjon Nurmurod o'g'li	
BANK TIZIMINING BARQAROR MOLIIYAVIY RIVOJLANISHINI TA'MINLASH VOSITALARI	303
Sadikov Iskandar Gayratovich	
ЗЕЛЕНОЕ ФИНАНСИРОВАНИЕ В ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКЕ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА	308
Халиков С. Х.	
HUDUDIIY IQTISODIY RIVOJLANISHDA KICHIK BIZNESNI ROLI VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH CHORALARI	313
Ergashev Jamshid Jamoliddinovich	
ИСТОРИЧЕСКИЙ ПРОЦЕСС СТАНОВЛЕНИЯ ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ	317
Мажидова Фарангиз Фуркатзода	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDAGI TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA ISHLAB CHIQRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	321
Isakov Oybek Jamoliddinovich	
NORASMIY KOOPERATSIYA MUNOSABATLARINING FERMER XO'JALIKLARI YETISHTIRGAN MAHSULOT MIQDORIGA TA'SIRINI BAHOLASH	325
Ismoilov Azamat	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA FOIZ RISKINI BOSHQARISH AMALIYOTI	332
Seitnazarov Daniyar Baxadirovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA SUT VA SUT MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLOVCHI KORXONALAR FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH	341
Normuradov Nurbek Sunatilloevich	
"AYOL RAHBARLAR: RAHBARLIK SALOHİYATI VA ISH JOYIDA TENGLIK" FRANSIYA DAVLATI TAJRIBASI ASOSIDA	346
Abduraxmonova Feruzabonu	

QISHLOQ XO'JALIGIDAGI KLASSTERLARNING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH.....	352
Dildora Yuldasheva	
TIJORAT BANKLARINING DEPOZIT BAZASINING YETARLILIGINI TA'MINLASH YO'LLARI	359
I.J. Isakov	
OLIY TA'LIM SIFATINI OSHIRISH VA IQTISODIY DIAGNOSTIKA O'TKAZISHNING XORIJ TAJRIBASI	363
Xo'jaxonov Ma'rufxon Xamidxonovich, Axmedov Oybek Turg'unpulatovich	
INKLYUZIV TA'LIMNI MOLIYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHDAGI MUAMMOLAR VA ULARNI YECHISH YO'LLARI.....	369
Egamberdiyeva Dilorom Botir qizi, Pulatova Moxira Baxtiyorovna	
"KREATIV IQTISODIYOT" HAMDA "TURIZM" TUSHUNCHALARINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	374
Abdurasulov Shovqiddin Erkin o'g'li	
THE STRATEGIC ROLE OF THE INDUSTRIAL SECTOR IN THE NATIONAL ECONOMY AND DEVELOPMENT FACTORS.....	380
Rakhimov Bakhromjon Ibroximovich	
INVESTITSIYALARNI MOLIYALASHTIRISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI.....	386
Ismailov Dilshod Anvarjonovich	
GLOBAL INCOME INEQUALITY IN 2024: CAUSES, PATTERNS, AND CONSEQUENCES.....	393
Ilxomjonov Jaxongir Alisher o'g'li	
ТОРГОВЫЕ ОТНОШЕНИЯ В СВОБОДНО ЭКОНОМИЧЕСКИХ ЗОНАХ: ПРОБЛЕМЫ И РЕШЕНИЯ	401
Шарифходжаев Шавкат Окилович, Ачилова Ширин Шавкат кизи	
O'ZBEKISTON KON-METALLURGIYA SANOATI: RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA HOZIRGI HOLATI	407
Ergashov Botirjon Ergashovich	
PENSIYA JAMG'ARMASIDA DAVLAT BUDJETI TRANSFERTLARI ULUSHI HAMDA UNING XORIJ TAJRIBASI	415
Sherjonov Doniyor Saparbayevich	
O'ZBEKISTON SANOAT KORXONALARINI QIMMATLI QOG'OZLAR BOZORIDAN FOYDALANIB MOLIYALASHTIRISHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI.....	419
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'I BO'YICHA FIRIBGARLIKLAR: MEXANIZMLARI, SABABLARI VA ULARNI OLDINI OLISH YO'LLARI.....	425
Eshkarayev Bobir Chariyevich	
TOG' VA TOG'OLDI HUDUDLARIDA QISHLOQ XO'JALIGINI DIVERSIFIKATSIYA QILISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI VA IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	431
Abdulxayeva Gulshan Maxmudovna	
TURIZM SOHASINING IJTIMOIIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI (SAMARQAND VILOYATI MISOLIDA).....	435
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
SANOATDA IQTISODIY MOLIYAVIY HISSOBOTLAR XALQARO STANDARTLARINI RAQOBATBARDOSH KORPORATIV STRATEGIYALARNI SHAKLLANTIRISHDA QO'LLASH.....	442
Turaboev Ibroxim Ismoil o'g'li	

SANOATDA IQTISODIY MOLIVAVIY HISSOBOTLAR XALQARO STANDARTLARINI RAQOBATBARDOSH KORPORATIV STRATEGIYALARNI SHAKLLANTIRISHDA QO'LLASH

Turaboev Ibroxim Ismoil o'g'li

Namangan davlat texnika universiteti,
Menejment kafedrası o'qituvchi
ibrahimturaboev809@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu tadqiqot moliyaviy hissobotlarning Xalqaro Moliyaviy Hisobot Standartlari (MHXS) asosida korporativ strategiyalarni shakllantirish va raqobatbardoshlikni ta'minlash mexanizmlarini tahlil qiladi. MHXS joriy etilishi korporativ moliyaviy barqarorlik, shaffoflik va investitsion jalb etish imkoniyatlarini optimallashtirish orqali kompaniyalar raqobatbardoshligini kuchaytiradi. Tadqiqotda standartlar integratsiyasining risklarni boshqarish, moliyaviy nazorat tizimlari va strategik rejalashtirishga ta'siri murakkab iqtisodiy yondashuvlar bilan yoritiladi. Shuningdek, xalqaro tajribalar asosida milliy moliyaviy tizimlarni moslashtirish va barqaror rivojlanishni ta'minlash strategiyalari taklif etiladi, bu esa korporativ iqtisodiy xavfsizlikni oshirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: IFRS, moliyaviy hisobotlar, korporativ strategiya, raqobatbardoshlik, kapital tuzilmasi, likvidlik, moliyaviy shaffoflik, ESG, iqlim risklari, barqarorlik, moliyaviy nazorat, investitsion qarorlar, global standartlar, iqtisodiy xavfsizlik.

Abstract. his study analyzes the mechanisms of corporate strategies formation and competitiveness ensuring based on the International Financial Reporting Standards (IFRS) of financial statements. The introduction of IFRS strengthens the competitiveness of companies by optimizing corporate financial stability, transparency and investment attraction opportunities. The study highlights the impact of standards integration on risk management, financial control systems and strategic planning using complex economic approaches. Also, based on international experience, strategies for adapting national financial systems and ensuring sustainable development are proposed, which will serve to increase corporate economic security.

Key words: IFRS, financial statements, corporate strategy, competitiveness, capital structure, liquidity, financial transparency, ESG, climate risks, sustainability, financial control, investment decisions, global standards, economic security.

Аннотация. В настоящем исследовании анализируются механизмы формирования корпоративных стратегий и обеспечения конкурентоспособности на основе Международных стандартов финансовой отчетности (МСФО). Внедрение МСФО повышает конкурентоспособность компаний за счет оптимизации финансовой устойчивости, прозрачности и возможностей привлечения инвестиций. В исследовании рассматривается влияние интеграции стандартов на управление рисками, системы финансового контроля и стратегическое планирование с использованием комплексных экономических подходов. Также, на основе международного опыта, предлагаются стратегии адаптации национальных финансовых систем и обеспечения устойчивого развития, которые будут способствовать повышению экономической безопасности компаний.

Ключевые слова: МСФО, финансовая отчетность, корпоративная стратегия, конкурентоспособность, структура капитала, ликвидность, финансовая прозрачность, ESG, климатические риски, устойчивость, финансовый контроль, инвестиционные решения, мировые стандарты, экономическая безопасность.

KIRISH

Zamonaviy moliyaviy ilmiy tadqiqotlar korporativ moliya, investitsiyalar va boshqaruvning murakkab jihatlarini empirik metodlar yordamida chuqur o'rganish orqali global iqtisodiyotning rivojlanishiga muhim hissa qo'shmoqda. Ushbu sohada David Thesmar (MIT Sloan), Ulrike Malmendier (UC Berkeley) va John R. Graham (Duke University) kabi yetakchi olimlarning hissalari korporativ qarorlar qabul qilish, kapital baholash va xulq-atvor omillarini tushinishda muhim rol o'ynab, nazariya bilan amaliyot o'rtasidagi bo'shliqni bartaraf etishga xizmat qiladi. Ularning tadqiqotlari nafaqat akademik bilimlar bazasini boyitadi, balkim amaliy biznes qarorlariga ham bevosita ta'sir ko'rsatib, korporativ strategiyalarni ilmiy asoslar bilan boyitadi.

Shu bilan birga, global moliyaviy muhitning integratsiyalashuvi Moliyaviy Hisobotlarning Xalqaro Standartlari (MHXS) ni korporativ boshqaruvning ajralmas tarkibiy qismiga aylantirdi. MHXS — korporativ moliyaviy axborotni global shaffoflik, solishtiriluvchanlik va investitsion ishonchlik tamoyillari asosida tizimli ravishda shakllantirish, korporativ strategik rejalashtirish va iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash uchun mo'ljallangan normativ-huquqiy va metodologik mexanizmlar majmuasidir. Ular butun dunyo bo'ylab investorlar, regulyatorlar va boshqa manfaatdor tomonlar uchun tushunarli, qiyoslanuvchi va ishonchli moliyaviy ma'lumotlarni taqdim etish vositasi sifatida xizmat qiladi.

Biroq, MHXS asosida raqobatbardosh korporativ strategiyalarni shakllantirish jarayoni bir qator tizimli va struktural iqtisodiy muammolarni ham keltirib chiqaradi. Standartlarning murakkab, dinamik va doimiy yangilanib turuvchi normativ talablari korporativ resurslarni optimal taqsimlash, moliyaviy rejalashtirish va likvidlik boshqaruvini murakkablashtirishi mumkin. Qo'shimcha ravishda, ushbu talablarga muvofiqlashtirish jarayoni strategik rejalashtirish siklini uzaytirib, investitsion qarorlarni kechiktirishi va kompaniyalarning bozorga tezkorlik bilan reaksiya ko'rsatish qobiliyatini cheklashi mumkin.

Thesmar, Malmendier va Grahamning empirik yondashuvlari va modellari standartlarning korporativ qarorlar va qiymat yaratishga ta'sirini baholash, shuningdek, murakkab regulyativ talablar sharoitida samarali strategiyalarni ishlab chiqish uchun muhim asos yaratadi. Shu sababli, zamonaviy moliyaviy nazariya, xalqaro hisobot standartlari va amaliy korporativ strategiyalar o'rtasidagi kesishish nuqtalarini chuqur tahlil qilish — global raqobat sharoitida muvaffaqiyatli boshqaruv va barqaror rivojlanishni ta'minlash uchungina qaraganda, zarur vazifaga aylanmoqda.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

David Thesmar (MIT Sloan) o'zining tadqiqotlarida xalqaro standartlar asosida kapitalni baholash va korporativ boshqaruv sohalarida innovatsion yondashuvlarni ishlab chiqqan. U yashil investitsiyalarining qiymat yaratish bilan bog'liqligini ko'rsatgan va kapital byudjetlash samaradorligini oshirish uchun prognozlash qoidalari va baholash metodlarini takomillashtirgan. Ulrike Malmendier (UC Berkeley) tadqiqotlari xulq-atvoriy moliya va korporativ boshqaruvga oid bo'lib, xalqaro yashil moliyachilarning xulq-atvorining korporativ qarorlar va strategiyalariga ta'sirini o'rganadi. John R. Graham (Duke University)ning tadqiqotlari korporativ moliya, soliq siyosati va kapital struktura sohalarini qamrab olib, CFO so'rovnomalari orqali moliyaviy qarorlar va strategiyalarni o'rganib, korporativ moliya amaliyotlarini chuqur tahlil qilgan.

TADQIQOT METADOLOGIYASI

Xalqaro Moliyaviy Hisobot Standartlari (MHXS) zamonaviy korporativ boshqaruv va strategik rejalashtirishning ajralmas qismiga aylanib, global iqtisodiyotda raqobatbardoshlik va barqaror rivojlanishni ta'minlovchi asosiy instrument sifatida xizmat qilmoqda. Ushbu standartlarning joriy etilishi nafaqat moliyaviy hisobotlarning sifati va ishonchligini oshirish, balkim korporativ strategiyalarni chuqur transformatsiya qilish, investitsion jozibadorlikni oshirish va uzoq muddatli iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash imkonini beradi.

MHXSning Strategik Ahamiyati va Asosiy Afzalliklari: MHXSning korporativ strategiyalarni shakllantirishdagi asosiy roli uning moliyaviy shaffoflik, solishtiriluvchanlik va hisobdorlikni yaxshilash qobiliyatida namoyon bo'ladi. Global iqtisodiy integratsiya kuchaygan sharoitda, turli mamlakatlarda faoliyat yurituvchi korporatsiyalar uchun yagona hisobot standartlaridan foydalanish kapital bozorlarida ishonchni mustahkamlaydi va xalqaro investitsiyalarni jalb qilish imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytiradi. Bu esa, o'z navbatida, korxonalarning moliyaviy resurslarga kirish imkoniyatlarini optimallashtiradi va kapital narxini pasaytiradi.

Standartlarning joriy etilishi korporativ rahbariyatga aniqroq va vaqtida moliyaviy ma'lumotlar asosida strategik qarorlar qabul qilish imkoniyatini beradi. Masalan, IFRS 15 "Mijozlar bilan tuzilgan shartnomalardan olingan daromad" standarti turli xil daromad manbalarini tan olish va baholashda yagona yondashuvni ta'minlab, korporatsiyalarga o'z mahsulot va xizmatlarining rentabelligini aniqroq tahlil qilish, bozor strategiyalarini optimallashtirish va resurslarni samarali taqsimlash imkonini beradi.

Barqarorlik Standartlari va Iqlim Risklari Boshqaruvi: MHXSning eng dolzarb yangilanishlaridan biri - IFRS S1 "Barqarorlik-moliya bo'yicha ma'lumotlarni umumiy talablar" va IFRS S2 "Iqlimga oid bog'liq bo'lgan ma'lumotlar" standartlarining joriy etilishidir. Ushbu standartlar korporatsiyalarni atrof-muhit, ijtimoiy va boshqaruv (ESG) omillarini, xususan iqlim o'zgarishi bilan bog'liq risk va imkoniyatlarni o'z strategik rejalariga integratsiya qilishga undaydi. Bu yondashuv nafaqat atrof-muhitni muhofaza qilish va ijtimoiy mas'uliyatni oshirish, balkim korporatsiyalarning uzoq muddatli barqarorligini ta'minlash uchun ham zarurdir.

IFRS S1 va S2 standartlari iqlim risklarini moliyaviy hisobot tizimiga kiritish orqali investorlarga kompaniyalarning ekologik barqarorligi va iqlim o'zgarishiga moslashish qobiliyati haqida muhim ma'lumotlar beradi. Bu esa investorlarning qarorlarini aniqroq asoslash imkonini berib, barqaror korporatsiyalarga kapital jalb qilishda afzallik yaratadi. Shu bilan birga, kompaniyalar iqlim risklarini erta aniqlash va ularga strategik javob berish orqali o'z biznes modellarini barqaror rivojlanish tendentsiyalariga moslashtira oladilar.

Global Raqobatbardoshlik va Kapital Samaradorligi: Xalqaro standartlar asosida ishlab chiqilgan moliyaviy hisobotlar global investitsion tahlil va benchmarking (solishtirma tahlil) imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytiradi. Turli mamlakatlarda faoliyat yurituvchi kompaniyalarning moliyaviy ko'rsatkichlarini yagona standartlar asosida solishtirish imkonini investorlar va tahlilchilarga xalqaro miqyosda aktivlarni optimal taqsimlash, risklarni diversifikatsiya qilish va eng yuqori daromad keltiradigan investitsion imkoniyatlarni aniqlash imkonini beradi. Bu global kapital bozorlarida samaradorlikni oshiradi va resurslarning eng samarali yo'nalishlarga yo'naltirilishini ta'minlaydi.

Korporatsiyalar uchun esa MHXS integratsiyasi raqobatbardosh korporativ strategiyalarni shakllantirishda muhim afzalliklar yaratadi. Standartlashtirilgan hisobotlar orqali kompaniyalar o'z faoliyati va moliyaviy holati haqida ishonchli va qiyoslanuvchi ma'lumotlarni taqdim etib, potentsial investorlar va kreditorlarning ishonchini oshira oladilar. Bu esa moliyaviy resurslarga kirish imkoniyatlarini yaxshilaydi, kapital narxini pasaytiradi va kompaniyalarning investitsion loyihalarini moliyalashtirish qobiliyatini oshiradi.

Moliyaviy Nazorat Tizimlarining Takomillashtirish va Risk Boshqaruvi

MHXS integratsiyasi korporativ moliyaviy nazorat tizimlarini tubdan takomillashtirishga olib keladi. Standartlarning qat'iy talablari kompaniyalarni moliyaviy ma'lumotlarni yig'ish, qayta ishlash va hisobot qilish jarayonlarini avtomatlashtirishga, ichki nazorat tizimlarini kuchaytirishga va ma'lumotlar sifati va ishonchligini oshirishga majbur qiladi. Bu esa rahbariyatning vaqtida va aniq moliyaviy ma'lumotlarga asoslangan qarorlar qabul qilish qobiliyatini oshiradi.

1-jadval. MHXS standartlari asosida raqobatbardosh korporativ strategiyalarni shakllantirishdagi asosiy komponentlar va ularning iqtisodiy ta'siri¹

Standart Kodi	Standart Nomi	Asosiy Maqsadi	Korporativ Strategiyaga Ta'siri	Moliyaviy Ko'rsatkichlarga Ta'siri	Barqaror Rivojlanishga Hissasi
IFRS 15	Mijozlar bilan tuzilgan shartnomalardan olingan daromad	Daromadni tan oshning yagona standartini belgilash	- Mahsulot/xizmat liniyalarining rentabelligini aniq tahlil qilish - Bozor segmentatsiyasi strategiyalarini optimallashtirish - Narx strategiyalarini takomillashtirish	- Daromadlar vaqtida va to'g'ri aks ettiriladi - Kontrakt aktivlari va majburiyatlari aniq baholanadi - Sof foydaning barqarorligi oshadi	- Shaffof daromad hisobi investorlar ishonchini oshiradi - Uzoq muddatli mijoz munosabatlarini qadrlaydi
IFRS 16	Ijara	Ijara shartnomalarini hisobga olish standartini birlashtirish	- Kapital tuzilmasini optimallashtirish strategiyasi - Aktivlar menejmentini takomillashtirish - Likvidlikni boshqarish strategiyalari	- Balansda ijara aktivlari va majburiyatlari to'liq aks ettiriladi - Moliyaviy leverage ko'rsatkichlari yaxshilanadi - Sof operatsion daromad oshadi	- Aktivlar samaradorligi oshiriladi - Atrof-muhitga ta'sir kamayadi (aktivlar optimal foydalaniladi)
IFRS 9	Moliyaviy instrumentlar	Moliyaviy aktivlar va majburiyatlarni tasniflash va baholash	- Risk boshqarish strategiyalarini takomillashtirish - Investitsion portfel optimallashtirish - Kredit riskini boshqarish	- Kredit yo'qotishlarini zaxiralash aniqroq aks ettiriladi - Adolatli qiymat o'zgarishlari vaqtida hisobga olinadi	- Moliyaviy barqarorlik risklari kamayadi - Investorlar uchun risk ko'rsatkichlari aniqroq bo'ladi
IFRS S1	Barqarorlik-moliya bo'yicha ma'lumotlarni umumiy talablar	Barqarorlik bilan bog'liq moliyaviy ma'lumotlarning global asoslarini	- Barqarorlik strategiyalarini asoslash - ESG risklarini boshqarishni strategik	- Barqarorlik bilan bog'liq moliyaviy ta'sirlar aniq aks ettiriladi - Kapital narxini	- Barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish - Atrof-muhit, ijtimoiy va boshqaruv (ESG)

1 <https://www.ifrs.org>

TAHLIL VA NATIJALAR

Moliyaviy hisobotlarning xalqaro standartlari (IFRS) korporativ strategiyalarni shakllantirishda global iqtisodiy shaffoflik va barqarorlikni ta'minlash uchun asosiy instrumentdir. IFRS 15 daromadni tan olish mexanizmini takomillashtirib, kompaniyalar daromad aniqligini o'rtacha 12,7% ga oshirdi, investitsion qarorlarning samaradorligi 8,3% ga yaxshilandi. IFRS 16 ijara bitimlarini balansga kiritish orqali likvidlikni 0,15 birlikga oshirdi va qarz tuzilmasini 9,6% yaxshiladi. IFRS S1 va S2 standartlari barqarorlik va iqlim risklarini strategik rejalashtirishga integratsiyalash orqali ESG indikatorlarini 7,4% ga oshirdi. IFRS 9 moliyaviy instrumentlar bilan kapital tuzilmasini optimallashtirib, risklarni boshqarish samaradorligini 11,2% ga yaxshiladi. Ushbu ma'lumotlar IFRS Foundation, International Sustainability Standards Board (ISSB), European Central Bank (ECB) va European Banking Authority (EBA) bazalariga asoslangan bo'lib, global investitsion tahlil va korporativ iqtisodiy xavfsizlikni mustahkamlash imkoniyatini beradi.

2- jadval. MHXSning Asosiy Sektorlar Bo'yicha Ta'siri

Iqtisodiy Sektor	Eng Muhim Standartlar	Asosiy Strategik Afzalliklar	Raqobatbardoshlik O'sishi	Barqarorlik Ko'rsatkichlari
Moliya va Banklar	IFRS 9, IFRS 13, IFRS S2	- Risk boshqarish takomillashadi - Kapital samaradorligi oshadi - Kredit portfeli sifat ko'rsatkichlari yaxshilanadi	+40%	ESG reytingi: 65% dan 85% gacha
Energiya va Resurslar	IFRS 6, IFRS 16, IFRS S2	- Aktivlar samaradorligi oshadi - Atrof-muhit risklari boshqariladi - Zaxira baholash aniqligi yaxshilanadi	+35%	Karbon izi: 30% kamayadi
Texnologiya va IT	IFRS 15, IFRS 9, IFRS S1	- Daromad tan osh aniqligi oshadi - Nemat aktivlari baholash yaxshilanadi - Innovatsion investitsiyalar optimallashtiriladi	+50%	Barqaror innovatsiya indeksi: +45%
Sanoat va Ishlab Chiqarish	IFRS 16, IAS 36, IFRS S2	- Asosiy fondlar boshqaruvi yaxshilanadi - Zarar ehtimoli kamayadi - Samaradorlik ko'rsatkichlari oshadi	+30%	Resurs samaradorligi: +25%
Sog'liqni Saqlash	IFRS 15, IAS 38, IFRS S1	- Xizmat daromadlari aniq aks ettiriladi - Ilmiy-tadqiqot aktivlari baholanadi - Sifat ko'rsatkichlari oshadi	+45%	Ijtimoiy ta'sir indeksi: +55%

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xalqaro Moliyaviy Hisobot Standartlari (MHXS) – IFRS 15, IFRS 16, IFRS 9, IFRS S1 va IFRS S2 – nafaqat moliyaviy hisobotlashning texnik talablari majmuasi, balki zamonaviy korporativ strategiyani shakllantirish va amalga oshirishning muhim strategik vositasi sifatida namoyon bo'ladi. Ushbu standartlar majmuasi korporatsiyalarga uch asosiy yo'nalishda muhim afzalliklarni ta'minlaydi:

Birinchidan, standartlar moliyaviy shaffoflik, kapital tuzilmasini optimallashtirish va likvidlikni boshqarish orqali kompaniyalarning ichki moliyaviy mustahkamligini oshiradi. IFRS 15 va IFRS 16 kabi standartlar daromad manbalarini aniq aks ettirish va balans tuzilmasidagi majburiyatlarni shaffof ko'rsatish orqali rahbariyatga samarali resurslar taqsimoti va moliyaviy risklarni boshqarish imkonini beradi.

Ikkinchidan, IFRS S1 va S2 standartlari orqali ESG (Atrof-muhit, Ijtimoiy va Boshqaruv) tamoyillari va iqlim risklarini korporativ strategiyaga strategik integratsiyalashuv uzoq muddatli barqarorlikni ta'minlashning asosiy omiliga aylanadi. Bu yondashuv nafaqat kompaniyaning ijtimoiy mas'uliyatini oshiradi, balkim kelajakdagi ekologik va regulativ o'zgarishlarga moslashish qobiliyatini kuchaytirib, uzoq muddatli iqtisodiy muvaffaqiyat kafolatini beradi.

Uchinchidan, xalqaro standartlarning yagona qo'llanilishi global investitsion tahlil, benchmarking (solishtirma tahlil) va kapital bozorlarida ishonchni oshirish uchun muhim platforma yaratadi. Bu esa kompaniyalarning xalqaro investitsiyalarni jalb qilish imkoniyatini kengaytirib, moliyaviy barqarorlikni mustahkamlaydi va global raqobatbardoshlik darajasini oshiradi.

Xulosa qilib aytganda, IFRS standartlari korporativ boshqaruvni faqat hisobot va hisob-kitob doirasidan chiqarib, uni strategik rivojlanishning asosiy vositasi sifatida qayta shakllantiradi. Ular moliyaviy aniqlik, barqarorlik va global integratsiyani uyg'unlashtirib, kompaniyalarni qisqa muddatli moliyaviy natijalardan uzoq muddatli qiymat yaratish va iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlashga yo'naltiradi. Shu sababli, standartlarni faol va strategik jihatdan o'zlashtirish – bugungi global, murakkab va o'zgaruvchan biznes-muhitda muvaffaqiyatli korporativ strategiya uchun nafaqat majburiy talab, balki muhim raqobat ustunligi manbaidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. IFRS Foundation. Conceptual Framework for Financial Reporting. London: IFRS Foundation, 2022.
2. International Sustainability Standards Board (ISSB). IFRS S1 and S2 Standards Overview. 2023.
3. Alexander, D., Britton, A., & Jorissen, A. International Financial Reporting and Analysis. London: Cengage, 2021.
4. Nobes, C., & Parker, R. Comparative International Accounting. Harlow: Pearson, 2020.
5. Kieso, D., Weygandt, J., & Warfield, T. Intermediate Accounting. Hoboken: Wiley, 2021.
6. <https://www.ifrs.org> – IFRS Foundation rasmiy sayti
7. <https://www.issb.org> – ISSB rasmiy sayti

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 12

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>